

Мария Дончева Каръмчева

РОЛЯ НА БЪЛГАРИЯ В СИГУРНОСТТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Крайт на ХХ и началото на ХХІ се характеризират с нов феномен – глобализацията. Тя се превърна в световен фактор, който намалява ролята на националната държава, увеличава пропускливостта на държавните граници и влиянието на световните колективни способности.

В този глобализиран свят средата за сигурност става все по-динамична и трудна за определяне. Заплахите са асиметрични, а времето за предупреждение нулево. Тероризмът, регионалните конфликти, организираната престъпност и информационните заплахи вземат превес над глобалните конфликти.

Като се има предвид това и водена от разбирането за неделимата същност на сигурността в съвременния свят, Република България приема предизвикателството да споделя отговорността за защита на човешкия живот и правата, на върховенството на закона, на международния мир и сигурност, на свободните икономически отношения.¹

Присъединяването на Република България към Европейския съюз (ЕС) и НАТО допринесе за гарантиране на националната сигурност, но също така постави нови изисквания към сигурността и отбраната на страната, които промениха националната ѝ роля в регионален и глобален мащаб. Сега страната ни има възможност да участва в управлението на процесите за генериране на сигурност и поддържане на световния мир.

По своето географско положение Република България е част от динамичен регион между Западните Балкани и Черно море и граничи с Близкия изток – регион с нестабилна икономическа и политическа обстановка, с нисък стандарт на живот, със слаба държавност, който не е способен да гарантира правата и свободите на гражданите си, което от своя страна поражда миграционен натиск върху страната ни. Натиск, на който Република България трябва да отговори адекватно като външна граница на Съюза по две основни направления – обща европейска политика за сигурност и отбрана и национална сигурност.

Със засилване на миграционните процеси се увеличава и възможността за навлизане на радикални движения, международни терористични мрежи, организирана престъпност, информационни заплахи, а също и емигранти, които търсят сигурност и по-добри условия на живот в Европа. Тук идва ролята на България като външна граница на Европейския съюз. Тя трябва да „филтрира“ достатъчно прецизно и бързо навлизащите емигранти, така че да възпрепятства по-нататъшното движение, на тези от тях, които са потенциална и реална заплаха за сигурността и отбраната на Стария континент, но също така да осигури интеграция на тези, които търсят подслон в нейните граници, за да не се създават конфликти между местното население и емигрантите. Установявайки се на територията на Европейския съюз и сдобивайки се с право на свободно движение в неговите граници, емигрантите могат да нанесат вреди на цялото „европейско семейство“.

Задачата на Република България е изключително отговорна! От една страна тя трябва да контролира външната граница на Европейския съюз, а от друга да защити интересите на своите граждани. Например при едно масово навлизане на бежанци на територията на Република България (каквото се очакваше от Сирия), тя трябва да осигури

¹ Стратегически преглед на отбраната – Политическа рамка

подслон и защита на бежанците в изпълнение на ангажиментите си свързани с изграждането на общата европейска система за убежище. При тази ситуация, хората живеещи в района на Харманли (където се очакваше да бъде развърнат лагера за бежанци) възразиха емигрантите да се настанят близо до техните домове, защото „България не може да се справи с няколко моториста, а как ще контролира толкова бежанци“. Населението на България вижда заплахата за собствената си сигурност, вследствие на такива емигрантски вълни. Това може да предизвика недоволството му, което да затрудни управлението на държавата и да усложни обстановката. Република България трябва много внимателно да прецени настроенята, които поражда една такава ситуация в местата, където се предполага да бъдат разположени лагерите, да организира информационни кампании сред населението, да го успокои, а защо не и да намери съмишленици сред него, за да избегне негативизма към бежанците и поетите ангажименти, произтичащи от членството ни в европейското семейство.

Европейският съюз се стреми да изгради „пръстен“ от държави с добро управление на изток от него, а още повече и в самия него, защото криза, в която и да е страна членка е криза за целия съюз. Република България като негова външна граница трябва да има стабилно управление, да поддържа добри дипломатически отношения със съседни страни, особено с тези извън рамките на Съюза, и да е способна да отговори адекватно на заплахите, идващи от заобикалящата я среда, като с това защитава и спомага за гарантирането на мира, сигурността и прогреса на Стария континент, без това да води до конфликти вътре в нея.